

Rådmannsgruppens møte 14.09.2017

Sak 24/2017 Videreføring av Vestregionsamarbeidet etter 2018? Vedlegg til diskusjonsnotat

Organisering

Vestregionen ble etablert i 1992 som et samarbeid mellom seks kommuner¹ og fylkeskommunene Akershus og Buskerud. I 2017 er alliansen utvidet til 15 kommuner samt Akershus og Buskerud fylkeskommuner.

Vestregionen er registrert i Brønnøysundsregistrene som et selvstendig rettsobjekt, i henhold til KommuneLO §27.

Vestregionens øverste formelle organ er den årlige generalforsamlingen. Her møter formannskapene i kommunene og fylkesutvalgene. Styringsgruppen som består av alliansens ordførere og fylkesordførere, er Vestregionens høyeste organ mellom generalforsamlingene. Rådmannsgruppen forbereder og fremmer saker til styringsgruppen i samarbeid med sekretariat, og deltar i styringsgruppens møter.

Lederskapet i Vestregionen går på omgang mellom kommunene, og blir i perioden juli 2017 – 31.12.2018 ivaretatt av Bærum kommune. Sekretariatet disponerer 4,2 årsverk.

Omsetningen i Vestregionen har de siste fem årene vært på 9 – 10 millioner kroner pr år. Hovedinntektskilden er kontingent fra deltakerkommunene; ca 50% av den årlige totalomsetningen. De øvrige inntektene er ulike statlige prosjektbidrag etter søknad.

Samarbeidsgrunnlaget

Initiativet til etableringen av Vestregionen i 1992, sies å være tatt av daværende ordfører i Bærum. Vestregionens sekretariat oppbevarer ingen dokumenter fra perioden 1992 – 2010, men er blitt fortalt at initiativet kan knyttes til diskusjonene om et mulig nytt forvaltningsnivå/regionsreform, og utfordringer knyttet til trafikkavviklingen på E18/vestkorridoren ut av Oslo.

Vestregionens formål er formulert slik i vedtektene fra 2010, og er fortsatt gjeldende:

«Vestregionen skal ivareta og utvikle felles regionale og øvrige interesser for de kommuner og fylkeskommuner som til enhver tid er medlemmer.»

Dagens samarbeidsgrunnlag er nedfelt i Vestregionens strategiske plattform for perioden 2015 – 2018, og ble vedtatt av Vestregionens styringsgruppe 04.09.2014. Samarbeidsplattformen erstattet Mål- og strategiprogram for 2012 – 2016 som ble vedtatt 09.02.2012.

Felles for disse dokumentene er et sterkt fokus på utfordringer knyttet til areal- og transport, lokal (nærings)utvikling, samt helse. Begge understreker behovet for å samarbeide med næringsliv og forskningsmiljøer for å sikre kompetanseutvikling og verdiskaping i regionen. Og begge dokumenter understreker Vestregionens rolle som pådriver og fasilitator for utviklingen av felles nettverk, arenaer og møteplasser.

¹ Bærum, Asker, Lier, Drammen, Røyken, Hurum

I den strategiske plattformen for 2015 – 2018 er bærekraftsperspektivet mer framtreddende enn i det foregående dokumentet. Klimautordringene ble et sentralt tema i prosessen som ledet fram til formuleringen av plattformen i 2014, og **bærekraft** ble formulert som grunnleggende premisse for Vestregionens arbeid. Plattformen legger til grunn at omstilling til et mer bærekraftig samfunn bare kan skje gjennom et samspill mellom offentlig sektor, akademisk, næringsliv og befolkningen. Kompetanse trekkes fram som en felles ressurs, og Vestregionens rolle som nettverksbygger utvides til også å skulle initiere prosjekt- og forskningssamarbeid.

Strategisk plattform 2015 – 2018 slår fast at Vestregionen både skal være en regional utviklingsaktør og en interessepolitisk aktør som skal

”.. opptre som en samstemt premissleverandør og høringsinstans i forhold til nasjonale satsinger og føringer som vil ha konsekvenser for regionen”.²

I praksis har dette ført til at Vestregionens organer bare behandler saker der det vurderes som sannsynlig at medlemmene har felles interesser, og kan enes om felles formuleringer. Dette har gjort arbeidet med for eksempel behandling av innspill til nasjonale transportplaner vanskelig, og har synliggjort at kommunene og fylkeskommunene ikke nødvendigvis har sammenfallende vurderinger av regionens utfordringer og muligheter.

Vedtatte innsatsområder

Vestregionen har i perioden 2015 – 2018 tre prioriterte innsatsområder; regional utvikling, helse og kultur, med underliggende prioriterte fokusområder.

Regional utvikling

Hovedfokuset er rettet mot regionens areal- og transportutfordringer; hvordan Vestregionen kan bidra til et mer bærekraftig transportsystem og økt fokus på mobilitet i kommunenes områdeutvikling (bo- og næringsområder). Aktivitetene som gjennomføres baseres seg på dokumentet ”Balansert utvikling: Areal- og transportstrategier for Vestregionen 2008 – 2018” som ble vedtatt i november 2007 og revidert i 2015. I revisjonen ble det innarbeidet et nytt punkt om behovet for forskning og innovasjon i arbeidet med areal og transportutfordringene. Her har Vestregionen støttet seg på etatenes påpeking av behovet for FoUI i Nasjonal transportplan 2014 – 2013 og i bymiljøavtalene/-pakkene, og Norges Forskningsråds underlag for etableringen av et eget program for transportsektoren ”Transport 2025”

Transport 2.0 – Nettverk for grønn mobilitet, ble etablert i 2014 etter initiativ fra Vestregionen. Hensikten med nettverket er å stimulere til utviklingsprosjekter som fremmer framtidsrettet, bærekraftig transport og arealbruk gjennom å:

- avdekke behov for innovasjon og kunnskapsutvikling
- fasilitere idé og prosjektutvikling
- skape grunnlag for kommersialisering av produkter og tjenester
- legge grunnlag for politikkutforming knyttet til nye mobilitetskonsepter og -løsninger

Nettverket er åpent for alle som ønsker å bidra til omstilling til mer bærekraftig mobilitet. I koordineringsgruppen deltar næringsklyngen Electric Mobility Norway, Buskerudbyen, Smart City Bærum, Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge sammen med Vestregionen.

Siden 2014 er det gjennomført en oppstartskonferanse (februar 2015) månedlige frokostmøter med nasjonale og internasjonale innledere og studieturer til Gøteborg og Helsinki. I tillegg er det utarbeidet søknader til Norges Forskningsråd, Horisont 2020, Interreg og Buskerud fylkeskommune, og det er

² Utfordringsnotat som følger strategisk plattform

iverksatt oppstart av et ti-talls prosjekter. Felles for alle prosjekter, er at de har selvstendige prosjekteiere og finansiering.

Etter diskusjon i rådmannsgruppen vinteren 2013/2014 ble det tatt kontakt med Høgskolen i Buskerud, nå Høgskolen i SørøstNorge, med sikte på å etablere et samarbeid for å fremme kompetanseutvikling, forskningsbasert utvikling og innovasjon regionen. Samarbeidsavtale ble inngått med rektor ved høgskolen i mai 2014. Avtalen spesifiserer følgende samarbeidsområder; Ledelse, helse- og omsorg, velferdsteknologi, region- byutvikling samt kommunalutvikling.

Samarbeidet har så langt resultert i et utviklingsprogram for erfarne ledere i offentlig og privat sektor, organisert som et masteremne i graden Executive Master of Management. I tillegg er det etablert samarbeid med Vitensenteret helse og teknologi om utvikling og implementering av velferdsteknologi i kommunene. Vestregionen bidrar også i utviklingen av nye studieemner knyttet til helse og teknologi ved høgskolen.

Vestregionen har også innledet et samarbeid med fagskolen Tinius Olsen³ på Kongsberg. Samarbeidet går ut på å etablere helse som et utdanningstilbud ved fagskolen. Som første studietilbud utvikler nå kommunene og fagskolen i fellesskap videreutdanning for helsefagarbeidere med tema hverdagsmestring og rehabilitering med sikte på oppstart i 2018.

Helse

I 2009 etablerte Vestregionen Kommunehelsesamarbeidet (KHS) som et prosjekt sammen med de øvrige kommunene i Vestre Viken helseforetaks opptaksområde. I utgangspunktet ble prosjektet startet for å sikre kommunene likeverdig innflytelse i samarbeidet med spesialisthelsetjensten i etableringen av samhandlingsreformen. Fra 2012 ble samarbeidet mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten lov- og avtalefestet. I tråd med ny helselovgivning og endringer i oppgavefordelingen mellom helseforetak og kommunene, har kommunene fått nye oppgaver både innen somatikken og psykisk helse og rus. KHS har i økende grad fokusert på å utvikle kommunenes egen organisering og tjenesteproduksjon gjennom erfaringsdeling og felles prosjektgjennomføring, samtidig som behovet for felles, samordnet innsats fra kommune og spesialist er adressert. Det er etablert prosjekter for å sikre helhetlige pasientforløp for personer med omfattende behov; både innen somatikk og psykisk helse og rus, og det er etablert forpliktende samhandlingsmodeller mellom partene der bruker er medvirkende. Psykisk helse, helhetlige pasientforløp og barn og unge som pårørende er prioriterte innsatsområder i 2017/2018.

Ordførere og rådmenn i Vestregionen har etterspurt styringsdata, og spesielt data over kommunenes forbruk av spesialisthelsetjenester. Vestregionen, Vestre Viken, Helse Sørøst og Microsoft har i fellesskap utviklet en webbasert portal som viser forbruk av spesialisthelsetjenester. Dataene hentes fra Norsk pasientregister, Statistisk sentralbyrå og Kommunedata, og oppdateres månedlig. Tilsvarende styringsdata for kommunenes egen tjenesteproduksjon er under utvikling.

Prosjektet Elektronisk meldingsutveksling mellom kommuner, sykehus og fastleger (KomUT) gjennomføres av Norsk Helsenett på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Prosjektledelsen for Vestre Vikens opptaksområde er lagt til Vestregionen. Prosjektet har så langt arbeidet med å tilrettelege for elektronisk samhandling (epikriser og pleie- og omsorgsmeldinger) mellom kommunene inkl. helsetasjoner og jordmortjenester, og foretaket. KomUt arbeider også med å implementere kjernejournal hos fastleger og legevakt, og bistår kommunene i implementeringen av velferdsteknologi i tråd med nasjonale anbefalinger og kravspesifikasjoner. Prosjektleder i KomUt koordinerer nettverket for digital samhandling som er etablert av Overordnet samarbeidsorgan, og bistår i driften av nettverket for velferdsteknologi som er etablert etter initiativ fra Lier kommune.

³ Fagskolen eies av Buskeru fylkeskommune

Brukerstyrt personlig assistanse er en måte å organisere praktiske tjenester til hjemmeboende personer med langvarige og omfattende hjelpebehov. Det er bruker og kommunen som sammen vurderer om bruker kan nyttiggjøre seg BPA-ordningen. I tillegg til kommunal drift, har 13 kommuner i Vestregionen samt Kongsberg og Jevnaker inngått likelydende avtaler med seks kommersielle leverandører for perioden 1.1.2016 til 31.12.2018. Vestregionen har tatt initiativet til et erfaringsnettverk der tjenesteanvarlige, kommuneadvokater og andre kommunale ledere som er engasjert i BPA, deltar, og Vestregionens sekretariat besvarer henvendelser fra brukere, eksterne leverandører, brukere og media på vegne av kommunene.

Folkehelse ble tatt inn som et nytt fokusområde i revisjonen av samarbeidsgrunnlaget for Vestregionen i 2014. Vestregionen strategi for folkehelse ble vedtatt i mars 2016, og skal bidra til at kommunene oppfyller folkehelseovens intensjoner med særlig hensyn til kommunenes oversiktsarbeid, konsekvensutredninger i politisk saksbehandling og at folkehelse tiltakene blir kunnskapsbaserte. Vestregionen har etablert et erfaringsnettverk for kommunalt ansatte, fylkeskommunenes folkehelsekoordinatorer og KS BTV. I 2017 er det tatt initiativ til å koble folkehelsearbeidet sammen med Vestregionens kultursatsinger, gjennom felles koordinatorsamligner og åpne møter.

I Vestregionens handlingsplan for 2017 ble det vedtatt å ta inn et nytt fokusområde, Inkluderende folkestyre, under innsatsområdet Regional Utvikling. Flere av kommunene i Vestregionen har vedtatt strategier og iverksatt tiltak der den enkelte borgere, frivillige organisasjoner og næringsliv inviteres til å utvikle underlag for kommunale beslutningsprosesser og til å delta i delegerte beslutningsprosesser. Begrunnelsene varierer fra å skulle motvirke segregering og utenforskap, til å teste ut nærdemokratiske modeller som følge av kommune- og regionsreformen, og for å kunne bli i stand til å løse "gjenstridige" samfunnsutfordringer.

Det er besluttet å kartlegge tiltak som er under planlegging/blir gjennomført, og hvordan disse er forankret strategisk

Kultur

Hovedoppgavene innenfor innsatsområdet kultur er å drifte Vestregionens Ungdomssymfonikere og den årlige kunstmønstringen Kunst rett vest der vertskapet for fellesutstillingen ambulerer mellom kommunene i regionen.

Vestregionens Ungdomssymfonikerne er et gratis tilbud til unge mellom 8 og 18 år som har lyst til å lære å spille i et orkester. Deltakerne rekrutteres fra de kommunale musikk- og kulturskolene, skoleorkestre, skolekorps og videregående skoler i Vestregionen.

Orkesteret samles ca. 8 ganger i året på forskjellige steder i regionen under ledelse av dirigent Kjell Seim. Gruppeøvelsene ledes av musikere fra Oslofilharmonien, Kringkastningsorkesteret (KORK) og lærere ved musikk- og kulturskoler i Vestregionen. Orkesterets Venneforening organiserer faglige og sosiale aktiviteter for medlemmene i orkestret. Medlemskap i De unges orkesterforbund, gjør det mulig for Venneforeningen å søke Frifondmidler som kan supplere den faste driften som finansieres av Vestregionen.

Kunst rett vest er en årlig kunstrunde der juryerte billedkunstnere og kunsthåndverkere i Vestregionen viser hvert sitt verk i en fellesutstilling som ambulerer mellom kommunene. I tillegg inviteres publikum til å besøke kunstneres atelierer og verksteder i helgene i arrangementsperioden.

Formålet med Kunst rett vest er å styrke og vise mangfoldet av det profesjonelle kunstlivet i regionen, og å gjøre visuell kunst tilgjengelig for et bredt publikum. Arrangementet har siden oppstarten i 2007 utviklet seg til å bli Norges største regionale mønstring av visuelle, profesjonelle samtidskunstnere. I perioden 2007 – 2016 har 315 kunstnere delatt i Kunst rett vest, og det er registrert 153 000 besøk i fellesutstillingene og hos kunstnerne.